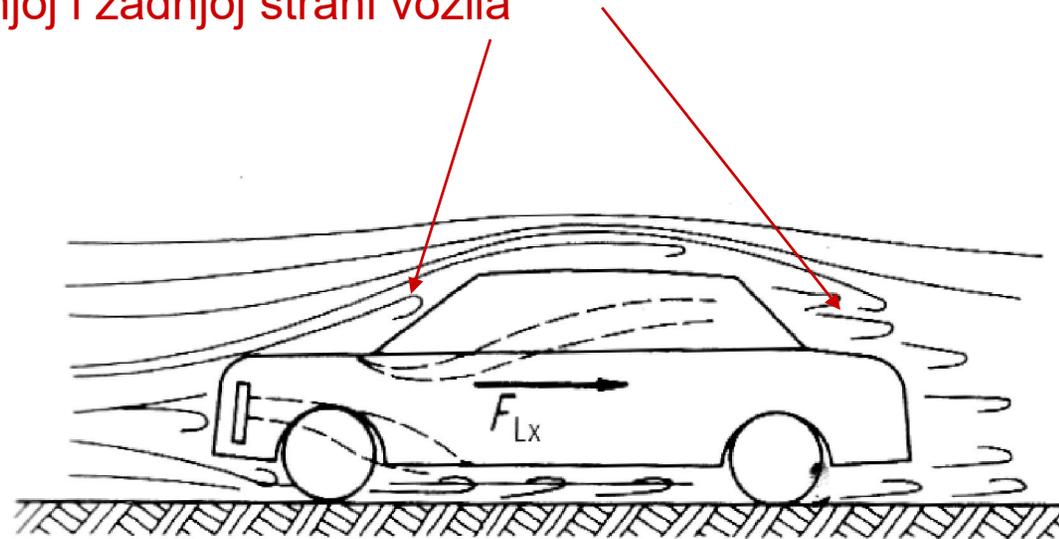

Otpor vazduha

Lokalno odvajanje graničnog sloja vazduha (pojava vrtloženja)
Manifestuje se razlikom veličina površina izloženih pritisku na prednjoj i zadnjoj strani vozila

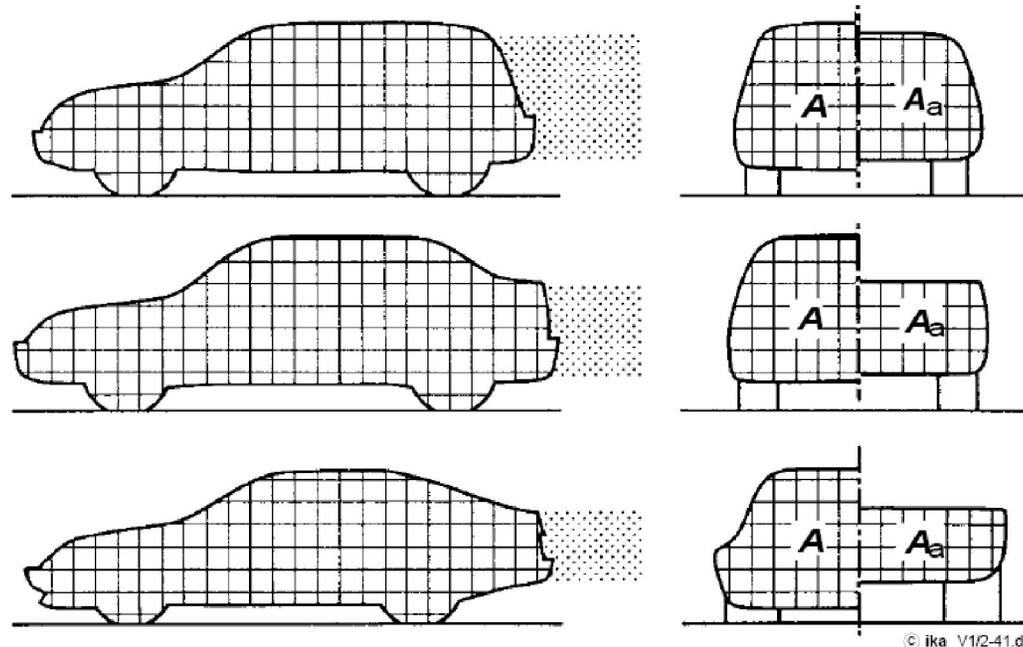

Izvor: Mitschke

Strujanje vazduha oko vozila

Odvajanje je u najvećoj meri izraženo na zadnjem delu vozila!

Otpor vazduha

Razlika u veličinama površina izloženih pritisku

Izvor: *Walentowitz*

⇒ **Sila pritiska ($p \cdot A$) je veća na prednjoj nego na zadnjoj strani vozila**

⇒ **Rezultanta je usmerena unazad – otpor vazduha! (→ otpor oblika)**

Dodatni uzrok otpora vazduha je viskozno trenje.

OTPOR OBLIKA – dominantni uzročnik otpora vazduha (~90%)

OTPOR TRENJA – dodatni uzročnik otpora vazduha (~ 10%)

Otpor vazduha - izračunavanje

$$p_{\text{DIN}} = \frac{\rho \cdot v^2}{2} \quad - \text{DINAMIČKI PRITISAK VAZDUHA}$$

$$F_W = c_W \cdot A \cdot \frac{\rho \cdot v^2}{2} \quad \rightarrow \text{VAŽI ZA VELIČINE U OSNOVNIM SI JEDINICAMA}$$

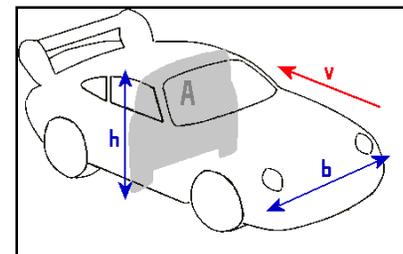
c_W – koeficijent OTPORA OBLIKA vozila

(ali uzima u obzir i otpor trenja! – zbog eksperimentalnog načina određivanja)

$$F_W = 0,0473 \cdot c_W \cdot A \cdot v^2$$

za: $\rho = 1.225 \text{ kg/m}^3$, $w = 60 \%$, $t = 15 \text{ }^\circ\text{C}$

$F_W(\text{N})$, $c_W(-)$, $A(\text{m}^2)$, $v(\text{km/h})$

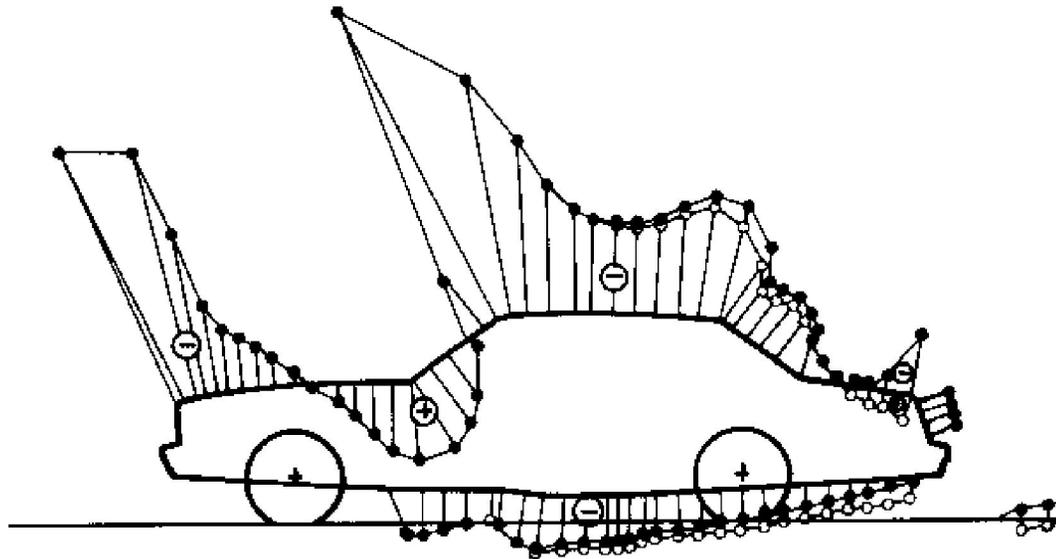
Otpor vazduha

ORIJENTACIONE VREDNOSTI C_w

- Današnja putnička vozila $\sim 0,3$
- Dostavna vozila $\sim 0,4 \div 0,6$ (zatvorena ili otvorena karoserija?)
- Kamioni $\sim 0,6 \div 1$ (spojleri, različite forme tovarnog prostora)
- Bicikli, motocikli $\sim 0,5 \div 0,9$ (uticaj oklopa i položaja vozača)
- Formula 1 $\sim 0,7 \div 1,1$ (podešenost spojlera)

Aerodinamičke sile izdizanja

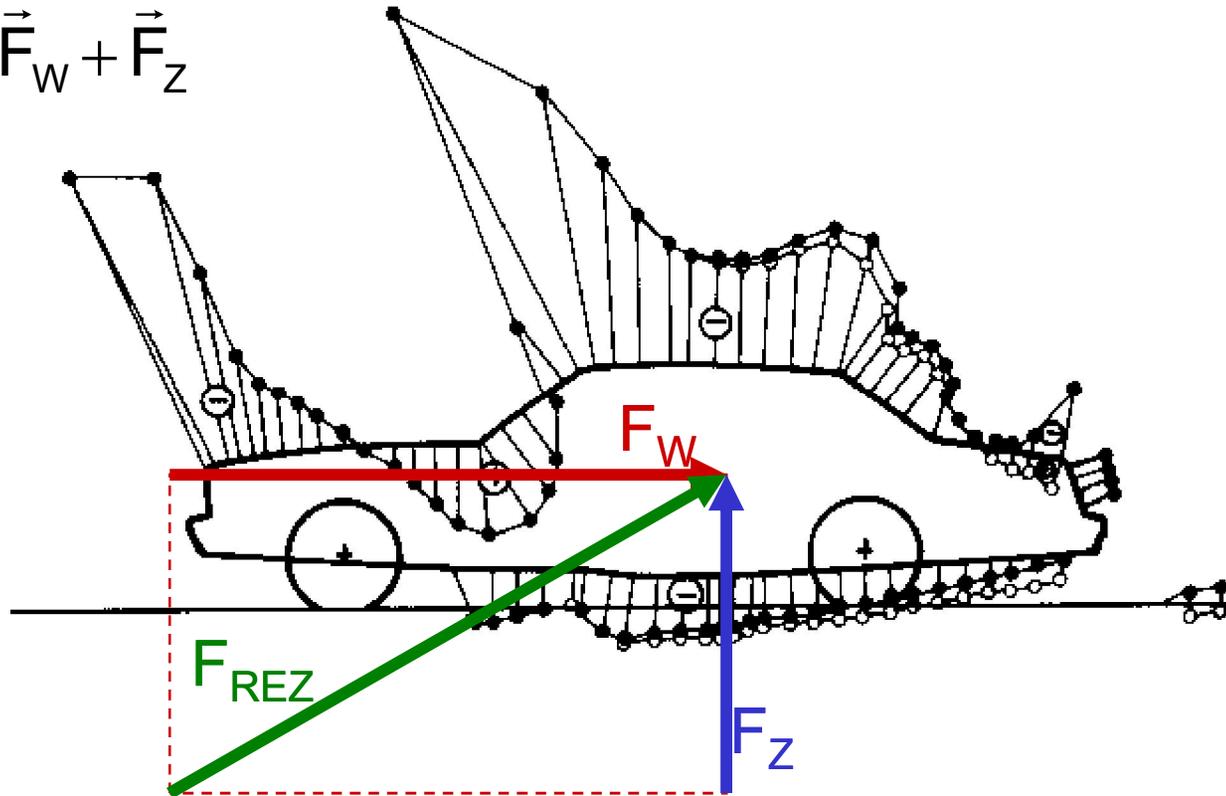
Zakon raspodele pritiska duž vozila

REZULTANTA NIJE HORIZONTALNA!

Aerodinamičke sile izdizanja

$$\vec{F}_{\text{REZ}} = \vec{F}_W + \vec{F}_Z$$

F_W – OTPOR VAZDUHA

F_Z – IZDIZANJE VOZILA (→smanjenje osovinskih opt.)

UTICAJ AERODINAMIČKIH SILA NA OSOVINSKA OPTEREĆENJA

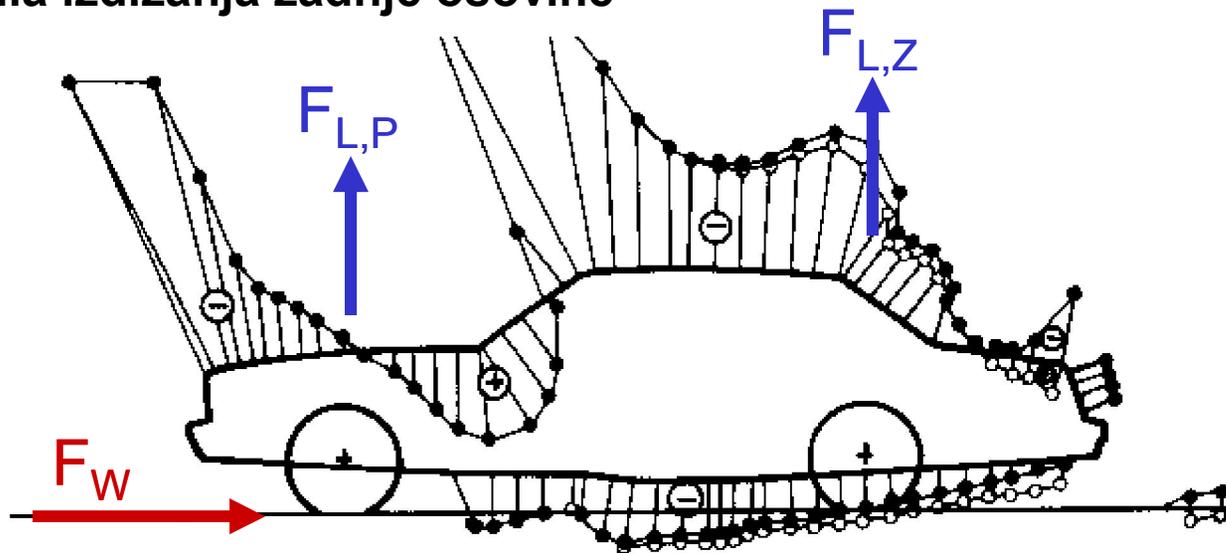
PRISTUP PRI ANALIZI AERODINAMIČKIH DEJSTAVA:

- **REDUKCIJA SILA NA NOVE NAPADNE LINIJE (ekvivalentno dejstvo!)**
- **UPOTREBA EKSPERIMENTALNIH KOEFICIJENATA** (poput c_w)

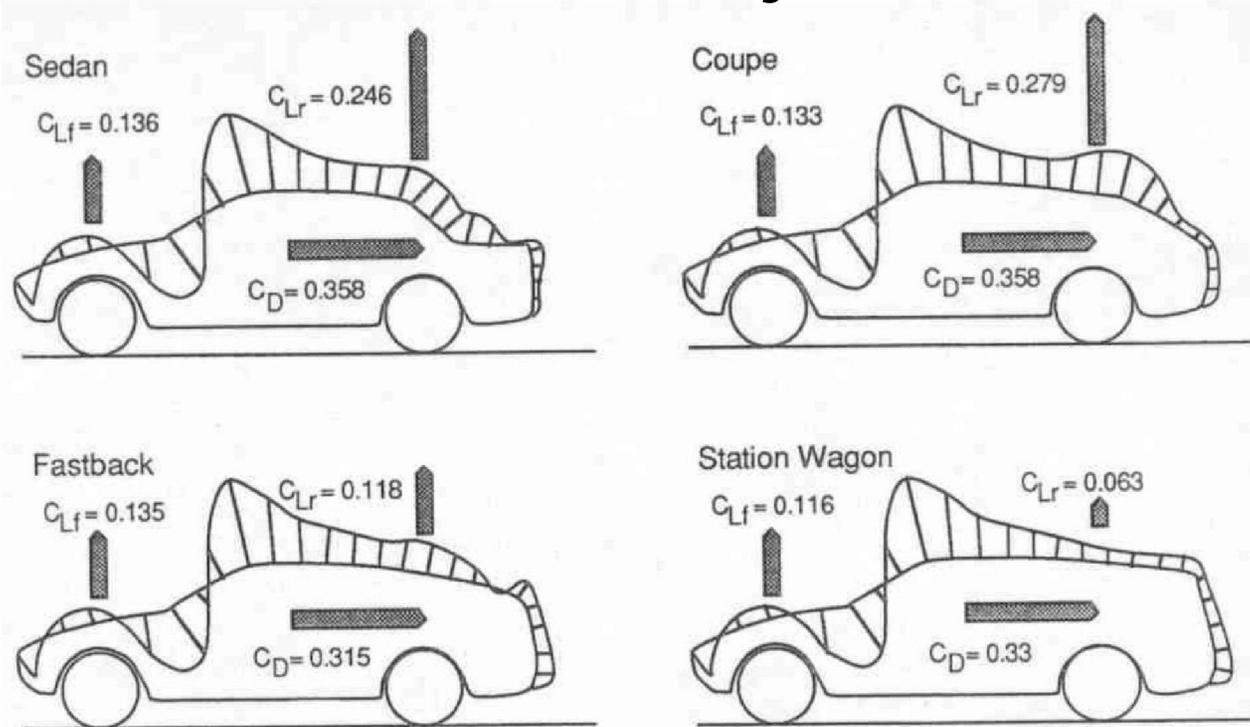
F_w – sila otpora vazduha

$F_{L,P}$ – sila izdizanja prednje osovine

$F_{L,Z}$ – sila izdizanja zadnje osovine

Aerodinamičke sile izdizanja

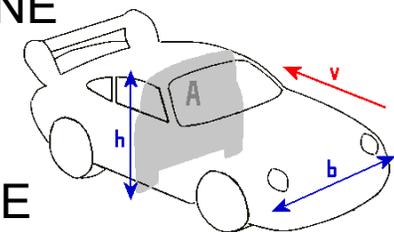

$$F_{LP} = c_{LP} \cdot A \cdot \frac{\rho \cdot v^2}{2}$$

– SILA IZDIZANJA PREDNJE OSOVINE

$$F_{LZ} = c_{LZ} \cdot A \cdot \frac{\rho \cdot v^2}{2}$$

– SILA IZDIZANJA ZADNJE OSOVINE

Aerodinamičke sile izdizanja

Upotreba spojlera:

Preraspodela dejstva pritiska vazduha $\Rightarrow$

Dodatni pritisak umesto izdizanja $\Rightarrow$

Bolji kontakt sa podlogom $\Rightarrow$

Bolje performanse u uzdužnom i poprečnom pravcu

Pri tome obično c_w raste!

